Reflexió sobre la revolució i la violència - Mediterráneo - 29/05/2016

Reflexió sobre la revolució i la violència

Atalaya representarà l'obra 'Marat/Sade' al Paranimf

FELIX VAZQUEZ

EMOCIONS. En l'obra es proposen diversos enfrontaments dialèctics entre Marat i Sade sobre la llibertat.

Sempre he cregut que la Universitat posava les bases de cert tipus de pensament que ens forja com a persones adultes, responsables. És un període d'obertura, un viatge iniciàtic cap a una vida en què, per desgràcia, depenem del comportament capritxós d'altres més sovint del que s'espera. En aquest període universitari vaig aprendre a prendre consciència de les incerteses i incongruències que assolen aquest món. Diguem que vaig viure una experiència profunda, serena i lúcida, em preocupava per molts temes, m'implicava i inquietava, la qual cosa no va ser fruit únicament del meu afany per alimentar aquesta curiositat autoexigent; van haver alguns professors, mestres i, fins i tot, mentors que em van permetre explorar altres camps, conèixer altres perspectives (abstractes fins i tot).

Recordo amb gran afecte i molt d'entusiasme encara les classes de **Francesc Morató i Pastor**, que per aquell temps impartia classes de teoria de les arts i estètica contemporània. Expert en l'obra de **Benedetto Croce**, **Emanuele Severino**, **Giovanni Gentile** o **Luc Ferry**, entre d'altres, Morató sempre va estar disposat a iniciar un diàleg de tu a tu amb l'alumnat. La porta del seu despatx romania sempre oberta per a tot aquell que volgués aprofundir en els continguts d'una assignatura de la qual encara avui em serveixo, ja que les fonts bibliogràfiques que ens va aportar eren i són excepcionals per crear un espai crític. Així li ho vaig fer saber fa alguns anys quan vaig reprendre el contacte per a "demanar-li auxili"; necessitava que em recomanés algunes obres sobre pensament estètic per poder argumentar una sèrie d'articles sobre art contemporani que, precisament, es van publicar en aquest suplement –va accedir molt amable, com era habitual en ell en els temps d'Universitat–.

Va ser Francesc Morató qui em "va descobrir" aquesta poderosa pel·lícula de **John Huston** titulada 'La nit de la iguana', basada en l'obra homònima de **Tennessee Williams**. A dia d'avui és una de les meues favorites, amb un enorme **Richard Burton** i una **Ava Gardner** que impacta, un d'aquests films que deixen una profunda petjada. També, gràcies a ell, vaig escoltar atentament, apreciant cada matís, la 'Gymnopédie nº1' d'**Erik Satie**, i va ser ell qui em va donar a conèixer a fotògrafs de la talla de **Bill Brandt**, **Dorothea Lange**, **Walker Evans**... A causa de la seua inquietud i les seues ganes de transmissió de coneixement vaig tenir l'oportunitat de llegir a **Witold Gombrovicz** o apreciar la literatura de **Thomas Mann**. Va ser Morató, atrevit ell, qui va projectar a l'aula aquesta "raresa" inquietant dirigida per **Peter Brook** i basada en l'obra teatral de **Peter Weiss**, em refereixo a 'Marat / Sade'.

MARAT/SADE

L'obra de teatre de Weiss, el títol original del qual és 'La persecució i assassinat de Jean-Paul Marat representada pel grup teatral de la casa de salut mental de Charenton sota la direcció del Marquès de Sade', està considerada una referència indiscutible en el teatre contemporani. S'hi troba una clara influència del teatre de la crueltat d'**Antonin Artaud** i del teatre èpic de **Bertolt Brecht**.

En aquesta obra l'espectador assisteix a una sessió de "teatre dins del teatre" en la qual es planteja un xoc entre diferents posicions ideològiques que es van donar durant la revolució francesa, encarnades en cinc personatges reals: el revolucionari **Jean Paul Marat**, líder dels jacobins; el **Marquès de Sade**, partidari de la transformació de l'individu més que del col·lectiu; **Jacobo Roux**, revolucionari precursor de la Comuna de París; **Carlota Corday**, aristòcrata girondina i **Coulmier**, director de l'hospital i representant de l'ordre napoleònic.

> La companyia sevillana interpretarà el 3 de juny l'obra de Peter Weiss

La companyia de teatre **Atalaya** representarà el proper 3 de juny al **Paranimf de la Universitat Jaume I** aquest text, un dels grans del teatre del segle XX i que "respon a les necessitats i al moment actual d'Atalaya", com ells mateixos expressen. Això és així perquè "artísticament l'espectacle suposa un creixement en el treball musical del grup", i perquè volen fer un pas més en aquest llenguatge grotesc que preval en el muntatge i que Atalaya ja ha experimentat en anteriors ocasions i amb notable èxit en obres com 'Divines paraules' de **Valle** i 'Celestina, la Tragicomedia', sense oblidar escenes de 'La rebel·lió dels objectes', de **Maiakovski**.

El 1964 Peter Weiss va escriure aquesta obra que més de mig segle després manté una tremenda vigència i modernitat tant en el seu contingut com en la forma. La vintena de temes interpretats en viu confereixen al muntatge un aire de musical i sobresurt en la seua estructura aquesta proposta de "teatre dins del teatre" de la qual abans feiem esment.

L'obra, com expliquen els membres d'Atalaya, es desenvolupa en tres temps: 1793, any que va ser assassinat Marat, als cinc anys del triomf de la Revolució Francesa, que és l'època en què situen l'acció els interns de l'hospital; 1808, el moment en què esdevé la representació a l'hospital i finalment l'època actual en què els actors reals la porten a terme. La trama, que potser molts de vostès ja coneguin, es basa en les tres visites que Carlota Corday va fer a la casa de Marat, en l'última de les quals aconsegueix el seu propòsit assassinar-ho. La representació és interrompuda pels atacs dels bojos o pel director de l'hospital que recorda al director la censura sobre el text. Els actors encarnen un doble paper: són malalts en un hospital psiquiàtric i alhora són els actors que interpreten el seu paper en la funció que Sade dirigeix a la sala de banys del manicomi.

Una denúncia sobre els poderosos d'evident actualitat i que val la pena contemplar en directe.

Eric Gras